

INAUGURACIÓ DEL X CONGRÉS DE LA UNIÓ DE PAGESOS

Les Borges Blanques, 15 de febrer de 2008

Senyor alcalde de les Borges Blanques, coordinador nacional de la Unió de Pagesos, membre de la Mesa del Parlament, diputats dels diversos grups parlamentaris, president del Consell Comarcal de les Garrigues, alcaldes, pageses i pagesos, fa quatre anys, justament en el Congrés de Tortosa, els vaig encoratjar que fessin moltes coses en clau de país, i efectivament vostès han complert. Però vull iniciar aquestes paraules parlant d'un repte al que ja llavors vaig fer referència, i que encara necessita de molta feina: el d'aconseguir que d'una vegada el conjunt de Catalunya, el conjunt del país, reconegui el paper fonamental que la pagesia té en el present i en el futur de totes i tots els catalans.

En quatre anys es pot fer molt. I sincerament penso que en aquests quatre anys s'ha avançat molt; també en aquest tema. I aprofito l'avinentesa per agrair la feina feta, la feina feta que, com ha dit el coordinador nacional de la Unió de Pagesos, no ha estat poca.

Però també hem de tenir present que els canvis de mentalitat són lents, de vegades són massa lents, i un té la sensació que necessitem més temps. És possible que el canvi de mentalitat, el canvi de xip, a la Unió de Pagesos hagi anat de pressa, i això està bé. Per desgràcia, la societat no va al mateix ritme. I de vegades dubto que les administracions, en general, en siguin conscients.

De fet, durant bona part del segle XX la imatge que s'anava imposant de la pagesia, del món rural, era una imatge de passat, era una imatge de passat davant la modernitat que representaven les creixents grans ciutats, la indústria fabril.

Més tard, ja ens avancem molt en el segle XX, molts comencen a redescobrir, a percebre, el món rural com un refugi que s'ha de conservar, com un escenari, de vegades gairebé bucòlic, de paisatges, d'escapades dels caps de setmana.

Per a una determinada gent la pagesia venia a ser com una admirable tossuderia vista amb més o menys simpatia segons el cas. I majoritàriament això tenia una conseqüència, i és que la defensa dels interessos del sector s'entenia precisament així, els interessos d'un sector minvant que intentava no ser arrossegat pels vents del canvi, amb totes les conseqüències que això implica.

Si m'ho permeten, el romanticisme o un determinat paternalisme amb què s'observaven actituds, actuacions i situacions va acabar provocant una situació d'injustícia clara, una situació, a més a més, fins i tot, d'una certa irrealitat. Potser hi havia simpaties, però no hi havia coneixement de la realitat. Ni tan sols no hi havia plantejaments de futur. Per sort les coses canvien.

També crec sincerament, i en això vostès hi tenen molt a veure, que la percepció general comença a ser diferent. Encara hi ha massa tòpics, és cert. I, de fet, en l'enquesta sobre la imatge del món rural publicada el 2006 coincidint amb el I Congrés del Món Rural, això va quedar com molt evidenciat.

Però també en aquella mateixa enquesta es començava a mostrar que la percepció del paper de la pagesia, cada dia més, es correspon amb la realitat del paper clau que té per al present i el futur del conjunt de la nació catalana. Dia a dia són més els qui entenen que defensar el present i el futur de la pagesia és defensar precisament la cohesió, el desenvolupament, la salut i la competitivitat del país. Que al nostre país substituir l'ocupació del sector primari per la del terciari ja no vol dir progrés, ni tampoc no és sinònim de desenvolupament. Que entorn de la pagesia, precisament, hi ha part d'algunes respostes als grans reptes de la Catalunya del segle XXI. Vet aquí.

Parlar de vertebració del territori, de sostenibilitat, de salut alimentària o fins i tot d'un tema tan important en el present i en el futur de Catalunya com és la immigració obliga a parar atenció específica al món rural i al que s'ha fet en el món rural.

La pagesia té un paper molt important en l'equilibri del país. Per exemple, quan es parla de preservació del paisatge. És que ho han fet tota la vida, no? O quan es parla de mantenir els camins en bon estat. Qui si no? O quan es parla, més encara, del canvi climàtic. Justament, ahir hi va haver una convenció sobre el canvi climàtic –em sembla que tenim el conseller de Medi Ambient aquesta tarda

o demà, i estic segur que en parlarà, perquè va ser una convenció important—, i, és clar, justament en aquesta convenció del canvi climàtic es va parlar del manteniment del medi ambient, d'evitar l'erosió del sòl, d'optimitzar l'ús de l'aigua, de saber reutilitzar residus, de mantenir la biodiversitat o d'intentar evitar al màxim la facilitat de propagació d'incendis. Per tant, fixem-nos que són elements absolutament claus, nuclears, de l'activitat de la pagesia.

I en aquest sentit també penso que cal destacar, no solament destacar i reconèixer, sinó també donar suport, al fet que se sigui capaç en aquests moments de produir racionalment, amb la quantitat justa i també amb la quantitat necessària de fertilitzants i fitosanitaris.

L'alcalde abans parlava de la gastronomia del país. Doncs és cert. Fins i tot en la puixant gastronomia del país, de reconegut prestigi internacional, o en la promoció del turisme, més enllà de la conya del sol i de la platja, hi ha la petjada dels bons productes de la nostra terra. Avui tothom parla de la dieta mediterrània. Doncs bé, la dieta mediterrània no s'entén, no es pot entendre, sense una agricultura potent i de qualitat.

I com que el Parlament treballa sobre la realitat, l'atenció al món rural i a la pagesia en aquest nou context ha quedat palesa legislativament en alguns aspectes. No suficients, d'acord, no suficients. Però sí que, efectivament, la setmana passada es va aprovar la Llei de contractes de conreu al Parlament. Aquest cop sí que ens n'hem sortit.

També s'ha fet referència, i em sembla que és especialment remarcable en aquests moments, a la Ley para el Desarrollo Sostenible del Medio Rural, que el Congrés dels Diputats va aprovar el desembre. De fet, els puc anunciar formalment que a l'ordre del dia del proper ple del Parlament, que firmaré d'aquí a uns minuts, aquesta llei hi serà present. La setmana que ve al Parlament hi ha ple, i hi haurà una sessió específica per debatre si s'interposa un recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei després que el Consell Consultiu, com ja s'ha dit, hagi dictaminat que alguns articles i una disposició addicional són inconstitucionals perquè, entre altres coses, vulneren la distribució competencial constitucional i estatutària. Per tant, aquest també és un debat important.

I també és cert que algunes de les lleis que s'han comentat en aquests moments ja estan en tràmit parlamentari, i el proper ple, per tant serà després de la campanya electoral, és molt possible que ja entri, per exemple, la Llei de l'IRTA. En aquest sentit, doncs, potser no anem tan de pressa com caldria, però sí que és cert que algunes iniciatives legislatives van caminant.

Des de la mateixa pagesia s'ha entès que precisament moltes respostes als reptes del sector estan vinculades a les passes que ha de donar la nova Catalunya en aquests temps de globalització. D'una banda, ja fa temps que la pagesia va aprendre millor que ningú, i ho repeteixo, va aprendre millor que ningú, que l'escenari de joc ja superava els límits de Catalunya, de l'Estat, jo crec que fins i tot els de la Unió Europea, en aquests moments. El terreny de joc és el món sencer, no ens equivoquem.

És a dir, cauen barreres, cauen fronteres, i, per tant, per ser competitius cal oferir qualitat i identitat diferenciada. Totes dues coses: qualitat i identitat diferenciada. Mantenir la identitat, que és un valor afegit en el mercat global, i atorgar-li referència de qualitat. Compte al detall de la referència de qualitat. La qualitat en la producció agrícola i ramadera del nostre país ja hi és, tot i que sempre hi hagi marge de millora, evidentment. Però on cal treballar més és en el fet que es reconegui com a tal, que sigui coneguda i reconeguda com a tal per part de tothom. Cal vendre, cal vendre, el valor d'allò que fa la pagesia catalana, que no dic que no es faci, o no s'intenti, però cal anar més endavant en aquest camí, sense complexos, sense manies. Hem de remarcar la identitat i la qualitat, que ha d'anar íntimament vinculada a la primera. La qualitat ha d'anar, ha d'esdevenir, inseparable de la nostra identitat.

La pagesia també ha entès que els nous temps demanen innovació constant, per millorar la producció, per mantenir-la en paràmetres de sostenibilitat, per cercar noves formes d'entrar en els canals de consum, per adaptar-se, per promocionar-se. Ha entès que no pot quedar aïllada dels processos de canvi, sinó que hi ha d'estar a sobre, aprofitar-los i no anar-hi a remolc. Ha entès que el futur passa pels joves, per motivar la seva implicació, el seu sentit emprenedor. I en aquest sentit ens hi juguem tots plegats tant... no solament els pagesos, no solament el món rural, sinó el conjunt del país,.

La pagesia ha entès també que en tant que els reptes del sector estan vinculats als del país el debat i les reivindicacions no poden obviar aquest lligam. Al contrari: l'han de posar de manifest.

Així es desprèn del lema d'aquest X Congrés: "Fem aliments, fem territori, fem país. El valor de la nostra lluita." "Fem", "fem", "fem". Prou revelador. O els eixos sobre què pretén pivotar: la dimensió social de la producció d'aliments; el comerç agroalimentari; la sostenibilitat del territori; el debat sobre l'aigua, el debat urgent, necessari i imprescindible sobre l'aigua, o l'impacte real del canvi climàtic.

De fet, al llarg dels anys la Unió de Pagesos ja ha demostrat la vàlua de la seva lluita en defensa dels interessos no solament del seus afiliats i del conjunt de la pagesia, sinó també del conjunt del país. Però aquesta aportació al país pot adquirir una nova dimensió davant aquest escenari d'interessos creuats.

Al cap i a la fi, conjugat desenvolupament amb protecció del territori, creixement amb vertebració, obrir-se a l'exterior des de la pròpia identitat, pot ser un camí complex, difícil, però és l'únic camí possible per avançar en el present sense malmetre el futur. És un camí en què ens cal sumar forces sempre que sigui possible, i ho és molt més del que ens pensem; un camí que cal emprendre amb sentit de país, amb tot el que això implica, i en què, per tant, al capdavant, de segur, hi ha d'haver una organització activa i compromesa amb Catalunya, com la Unió de Pagesos ha demostrat sempre que és.

En aquest sentit, és evident, i ho demanava el coordinador comarcal de la Unió de Pagesos, que hem d'escoltar, hem de saber escoltar; el Parlament, els partits, el Govern... Efectivament, hem d'escoltar i hem de ser capaços de saber escoltar, perquè si només escoltes i després no actues, malament. Absolutament d'acord.

Moltes gràcies. Que tinguin molt bona feina en aquest Congrés.

I tenint en compte que les intervencions que m'han precedit s'han tancat amb expressions significatives - potser la més desenfadada és la de l'alcalde, amb el salut i bons aliments, lligant amb el seu Congrés -, em permetran que acabi les meves paraules amb un crit, ple de significat, amb tot el component històric que l'acompanya. Senyores, senyors, "visca la terra!"